

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē sundarakāṇḍē

॥ pañcadaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ pañcadaśaḥ sargaḥ ॥

vanasuṣamāmaḥvalōkayatā hanumatā caityaprāsādasannidhau
dayanīyāṃ sītāmālōkyēyamēva sēti tarkaṇaṃ tasya prasannatā
ca

sa vīkṣamāṇastatrasthō
mārgamāṇaśca maithilīm |
avēkṣamāṇaśca mahīm
sarvāṃ tāmanvavaikṣata ॥ 5.15.1 ॥

santānakalatābhiśca
pādapairupaśōbhitām |
divyagandharasōpētāṃ
sarvataḥ samalaṅkṛtām ॥ 5.15.2 ॥

tāṃ sa nandanaśaṅkāsāṃ
mṛgapakṣibhirāvṛtām |
harmyaprāsādasambādhāṃ
kōkilākulaniḥ svanām ॥ 5.15.3 ॥

kāñcanōtpalapadmābhi -
rvāpībhirupaśōbhitām |
bahvāsanakuthōpētāṃ
bahubhūmigṛhāyutām ॥ 5.15.4 ॥

sarvartukusumai ramyaiḥ
 phalavadbhiśca pādapaiḥ |
 puṣpitānāmasōkānāṃ
 śriyā sūryodayaprabhām || 5.15.5 ||

pradīptāmiva tatrasthō
 mārutiḥ samudaikṣata |
 niṣpatraśākhāṃ vihagaiḥ
 kriyamāṇāmivāsakṛt || 5.15.6 ||

viṣpatadbhiḥ śataśa -
 ścitraiḥ puṣpāvatamsakaiḥ |
 samūlapuṣparacitai -
 raśōkaiḥ śōkanāśanaiḥ || 5.15.7 ||

puṣpabhārātibhāraiśca
 sprśadbhiriva mēdinīm |
 karṇikāraiḥ kusumitaiḥ
 kiṃśukaiśca supuṣpitaiḥ || 5.15.8 ||

sa dēśaḥ prabhayā tēṣāṃ
 pradīpta iva sarvataḥ |
 punnāgāḥ saptaparṇāśca
 campakōddālakāstathā || 5.15.9 ||

vivṛddhamūlā bahavaḥ
 śōbhantē sma supuṣpitāḥ |
 śātakumbhanibhāḥ kēcit
 kēcidagniśikhaprabhāḥ || 5.15.10 ||

nīlāñjananibhāḥ kēcit

tatrāsōkāḥ sahasraśaḥ |

nandanam vibudhōdyānam

citram caitraratham yathā || 5.15.11 ||

ativṛttamivācintyam

divyam ramyaśriyāyutam |

dvitīyamiva cākāśam

puṣpajyōtirgaṇāyutam || 5.15.12 ||

puṣparatnaśataiścitram

pañcamam sāgaram yathā |

sarvartupuṣpairnicitam

pādapairmadhugandhibhiḥ || 5.15.13 ||

nānāninādairudyānam

ramyam mṛgagaṇadvijaiḥ |

anēkagandhapravaham

puṇyagandham manōharam || 5.15.14 ||

śailēndramiva gandhāḍhyam

dvitīyam gandhamādanam |

aśōkavanikāyām tu

tasyām vānarapuṅgavaḥ || 5.15.15 ||

sa dadarśavidūrastham

caityaprāsādamūrjitam |

madhyē stambhasahasrēṇa

sthitam kailāsapāṇḍuram || 5.15.16 ||

pravālakṛtasōpānaṃ
 taptakāñcanavēdikam |
 muṣṇantamiva cakṣūṃṣi
 dyōtamānamiva śriyā || 5.15.17 ||

nirmalam prāṃśubhāvatvā -
 dullikhantamivāmbaram |
 tatō malinasamvītāṃ
 rākṣasībhiḥ samāvṛtām || 5.15.18 ||

upavāsakṛsām dīnām
 niḥśvasantīm punaḥ punaḥ |
 dadarśa śuklapakṣādau
 candrarēkhāmivāmalām || 5.15.19 ||

mandapṛakhyāyamānēna
 rūpēṇa ruciraprabhām |
 pinaddhām dhūmajālēna
 śikhāmiva vibhāvasōḥ || 5.15.20 ||

pītēnaikēna samvītāṃ
 kliṣṭēnōttamavāsasā |
 sapañkāmanalañkārām
 vipadmāmiva padminīm || 5.15.21 ||

pīḍitām duḥkhasantaptām
 parikṣīṇām tapasvinīm |
 grahēṇāṅgārakēṇēva
 pīḍitāmiva rōhiṇīm || 5.15.22 ||

aśrupūrṇamukhīm dīnām
kṛśāmanaśanēna ca |
śōkadhyānaparām dīnām
nityam duḥkhaparāyaṇām || 5.15.23 ||

priyam janamapaśyantīm
paśyantīm rākṣasīgaṇam |
svagaṇēna mṛgīm hīnām
śvagaṇēnāvṛtāmiva || 5.15.24 ||

nīlanāgābhayā vēnyā
jaghanam gatayaikayā |
nīlayā nīradāpāyē
vanarājyā mahīmiva || 5.15.25 ||

sukhārham duḥkhasantaptām
vyasanānāmakōvidām |
tām vilōkya viśālākṣī -
madhikam malinām kṛśām || 5.15.26 ||

tarkayāmāsa sītēti
kāraṇairupapādibhiḥ |
hriyamāṇā tadā tēna
rakṣasā kāmarūpiṇā || 5.15.27 ||

yathārūpā hi dṛṣṭā sā
tathārūpēyamaṅganā |
pūrṇacandrānanām subhrum
cāruvṛttapayōdharām || 5.15.28 ||

kurvatīṃ prabhayā dēvīṃ
 sarvā vitimirā diśaḥ |
 tāṃ nīlakaṇṭhīṃ bimbōṣṭhīṃ
 sumadhyāṃ supraṭiṣṭhitām || 5.15.29 ||

sītāṃ padmapalāsākṣīṃ
 manmathasya ratīṃ yathā |
 iṣṭāṃ sarvasya jagataḥ
 pūrṇacandraprabhāmiva || 5.15.30 ||

bhūmau sutanumāsīnāṃ
 niyatāmiva tāpasīm |
 niḥśvāsabahulāṃ bhīruṃ
 bhujagēndravadhūmiva || 5.15.31 ||

śōkajālēna mahatā
 vitatēna na rājatīm |
 saṃsaktāṃ dhūmajālēna
 śikhāmiva vibhāvasōḥ || 5.15.32 ||

tāṃ smṛtīmiva sandigdhā -
 mṛddhiṃ nipatitāmiva |
 vihatāmiva ca śraddhā -
 māsāṃ pratihatāmiva || 5.15.33 ||

sōpasargāṃ yathā siddhiṃ
 buddhiṃ sakaluṣāmiva |
 abhūtēnāpavādēna
 kīrtiṃ nipatitāmiva || 5.15.34 ||

rāmōparōdhavyathitāṃ
 rakṣōgaṇanipīḍitām |
 abalāṃ mṛgaśāvākṣīm
 vīkṣamāṇām tatastataḥ || 5.15.35 ||

bāṣpāmbuparipūrṇēna
 kṛṣṇavakrākṣipakṣmaṇā |
 vadanēnāprasannēna
 niḥśvasantīm punaḥ punaḥ || 5.15.36 ||

malapaṅkadharām dīnām
 maṇḍanārḥāmamaṇḍitām |
 prabhām nakṣatrarājasya
 kālamēghairivāvṛtām || 5.15.37 ||

tasya sandidihē buddhi -
 stathā sītām nirīkṣya ca |
 āmnāyānāmayōgēna
 vidyām praśithilāmiva || 5.15.38 ||

duḥkhēna bubudhē sītām
 hanumānanalāṅkṛtām |
 saṃskārēṇa yathā hīnām
 vācamarthāntaram gatām || 5.15.39 ||

tām samīkṣya viśālākṣīm
 rājaputrīmaninditām |
 tarkayāmāsa sītēti
 kāraṇairupapādayan || 5.15.40 ||

vaidēhyā yāni cāṅgēṣu
 tadā rāmō'nvakīrtayat |
 tānyābharaṇajālāni
 gātraśōbhīnyalakṣayat || 5.15.41 ||

sukṛtau karṇavēṣṭau ca
 śvadaṃṣṭrau ca susaṃsthitau |
 maṇividrumacitrāṇi
 hastēśvābharaṇāni ca || 5.15.42 ||

śyāmāni cirayuktatvāt
 tathā saṃsthānavanti ca |
 tānyēvaitāni manyē'haṃ
 yāni rāmō'nvakīrtayat || 5.15.43 ||

tatra yānyavahīnāni
 tānyahaṃ nōpalakṣayē |
 yānyasyā nāvahīnāni
 tānīmāni na saṃśayaḥ || 5.15.44 ||

pītaṃ kanakapaṭṭābhaṃ
 srastaṃ tadvasanaṃ śubham |
 uttarīyaṃ nagāsaktaṃ
 tadā dṛṣṭaṃ plavaṅgamaiḥ || 5.15.45 ||

bhūṣaṇāni ca mukhyāni
 dṛṣṭāni dharaṇītalē |
 anayaivāpaviddhāni
 svanavanti mahānti ca || 5.15.46 ||

idaṃ ciragṛhītadvād
 vasanaṃ kliṣṭavattaram |
 tathāpyanūnaṃ tadvarṇaṃ
 tathā śrīmadyathētarat || 5.15.47 ||

iyam kanakavarṇāṅgī
 rāmasya mahiṣī priyā |
 praṇaṣṭāpī satī yasya
 manasō na praṇaśyati || 5.15.48 ||

iyam sā yatkr̥tē rāma -
 ścaturbhiraha tapyatē |
 kārūṇyēnāṅśaṃsyēna
 śōkēna madanēna ca || 5.15.49 ||

strī praṇaṣṭēti kārūṇyā -
 dāśritētyāṅśaṃsyataḥ |
 patnī naṣṭēti śōkēna
 priyēti madanēna ca || 5.15.50 ||

asyā dēvyā yathārūpa -
 maṅgapratyaṅgasauṣṭhavam |
 rāmasya ca yathārūpaṃ
 tasyēyamasitēkṣaṇā || 5.15.51 ||

asyā dēvyā manastasmim -
 stasya cāsyāṃ pratiṣṭhitam |
 tēnēyaṃ sa ca dharmātmā
 muhūrtamapi jīvati || 5.15.52 ||

duṣkaraṃ kṛtavān rāmō

hīnō yadanayā prabhuḥ |

dhārayatyātmanō dēhaṃ

na śōkēnāvasīdati || 5.15.53 ||

ēvaṃ sītāṃ tathā dṛṣṭvā

hr̥ṣṭaḥ pavanasambhavaḥ |

jagāma manasā rāmaṃ

praśāsaṃsa ca taṃ prabhum || 5.15.54 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
sundarakāṇḍē pañcadaśaḥ sargaḥ ||